

**YUQORI SINIF O‘QUVCHILARINING YOZMA NUTQ
KO‘NIKMALARINI SUN‘IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI
ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI**

Tursinova Klara Nuriddinovna-

O‘zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti,

Shavqiyeva Maftuna Salimboy qizi

Samarqand davlat chet tillar instituti o‘qituvchisi

Komilov E‘zozRamizovich

Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt vositalarining yuqori sinf o'quvchilarining yozish ko'nikmalarini oshirishdagi roli haqida ma'lumotlar berilgan. Sun'iy intellektning yozish ko'nikmasi sifati, to'g'riligi, aniqligi va ijodiyligini yaxshilashdagi samaradorligini tahlil qiladi hamda uning ta'sirini ko'rsatadigan bir qancha tadqiqotlarni ko'rib chiqadi. Shuningdek, maqolada texnologiyaga haddan tashqari tayanish va ma'lumotlar xavfsizligi bilan bog'liq muammolar kabi cheklovlar hamda kamchiliklar haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: til o'rganish, ta'limda sun'iy intellekt vositalari, yozish ko'nikmasida ravonlik, aniqligi, yozish ko'nikmasida ijodkorlik, o'qituvchining ishtiroki, ta'limda sun'iy intellektning kelajagi.

Abstract

This article deals with the role of Artificial Intelligence (AI) tools in enhancing writing skills among school students. It examines the effectiveness of AI in improving writing accuracy, fluency, and creativity, highlighting various studies that demonstrate its impact. Furthermore, the article addresses challenges and limitations, such as the over-reliance on technology and data privacy concerns.

Key words: language learning, AI tools in education, writing fluency, writing accuracy, creativity in writing, teacher involvement, future of AI in education.

Raqamli davrda zamonaviy texnologiyaning ahamiyati juda katta hisoblanadi. So'nggi yillarda ta'lim sohasida eng katta o'zgarishlarni keltirgan texnologiyalardan biri bu Sun'iy Intellekt (SI) bo'lib, u ta'limning turli jabhalarini, xususan, tilni o'zlashtirish va rivojlantirishni tubdan o'zgartirdi. O'rta maktab o'quvchilari, o'qish jarayonining muhim bosqichida bo'lgan talabalar, yozma til ko'nikmalarini rivojlantirish uchun Sun'iy Intellekt asosidagi vositalardan katta foyda olishlari mumkin.

Sun'iy intellekt texnologiyalari, yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi yondashuvni taklif etadi, chunki ular shaxsiylashtirilgan, real vaqtda fikr-mulohaza taqdim etadi, o'rganishni yanada samarali va qulay qiladi. SI vositalari orqali talabalar dinamik o'rganish tajribasiga ega bo'lib, yozuvlariga doimiy takliflar olishlari

mumkin, bu esa ularning yozish ko‘nikmalarini doimiy ravishda yaxshilash imkonini beradi.

Sun'iy intellektning ta'limdagi o‘rni

Sun'iy intellekt – bu insonning fikrlash va o‘rganish qobiliyatlarini kompyuter tizimlarida simulyatsiya qilishni anglatadi. Ta'lim sohasida SI vositalari tabiiy tilni qayta ishlash va mashinani o‘rganish algoritmlaridan foydalangan holda matnni tahlil qilish hamda yozuvga moslashtirilgan fikr-mulohazalar taqdim etadi. Sun'iy intellekt talabalariga grammatikani, punktuatsiyani, uslubni, lug‘atni va umumiy tuzilishni yaxshilashda yordam berishi mumkin. Chunki bu vositalar xatolarni aniqlaydi va yaxshilanish uchun tavsiyalar beradi. Shu bilan birgalikda, sun'iy intellekt yordamida tilni o‘rganish faqat grammatika va imlo xatolarini aniqlash bilan cheklanib qolmaydi. Qayta rivojlangan SI vositalari yozuv uslubi, ohang va aniqlik bo‘yicha fikrlar taqdim etadi, bu esa talabalariga yanada murakkab va ishonirish imkoniyatiga ega yozilgan kontent yaratishda yordam beradi. Bundan tashqari, AI platformalari talabaning individual o‘rganish tezligiga moslashishi mumkin, shuning uchun ular turli ehtiyojlarga va afzalliklarga javob beradi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalari yuqori sinf o‘quvchilarining yozma til ko‘nikmalarini rivojlantirishda turli jihatlari bilan yordam berishi mumkin. Ushbu texnologiyalar mashinani o‘rganish va tabiiy tilni qayta ishlash asosida ishlab chiqilgan bo‘lib, talabalarga yozish ko‘nikmalarini yaxshilashda yordam beradi.

1. Grammatika va imlo qoidalarini tekshirish

Grammarly, ProWritingAid va Hemingway Editor kabi vositalar real vaqt rejimida grammatika va imlo xatolarini tekshirish imkonini beradi. Ushbu vositalar to‘g‘ri bo‘lmagan fe‘l shakllari, punktuatsiya xatolari va imlo xatolarini aniqlaydi. Talabalar ushbu platformalardan foydalangan holda tezda xatolarni aniqlash va tuzatishlari mumkin, bu esa ularni diqqatni jamlash hamda aniq yozishga o‘rgatadi.

2. Matnni oldindan baholash hamda avtomatik to‘ldirish

Google Smart Compose yoki Microsoft Word Editor kabi sun'iy intellekt yordamida matnni oldindan bashoratlash tizimlari talabalariga yozish tezligini va ravonligini oshirishga yordam beradi. Ushbu vositalar kontekstga asoslangan holda keyingi so‘z yoki iborani bashorat qiladi, bu esa talabalarni aniq va mantiqiy jummalarni tezda yaratishda yordam beradi. Bunday vositalar yozish blokirovkasining oldini olishda va umumiy yozish tajribasini yaxshilashda juda foydalidir.

3. Plagiatni aniqlash

Turnitin va Copyscape kabi plagiatni aniqlash vositalari talabalarining akademik halolligini ta'minlashga yordam beradi. Ushbu platformalar yuborilgan matnlarni keng miqyosdagi ma'lumotlar bazasi bilan solishtirib, o‘xshashliklarni aniqlaydi, bu esa talabalarni original ishlarni yaratishga undaydi. Ushbu vositalar talabalariga matnni qayta yozish yoki yaxshilash uchun fikr-mulohazalar taqdim etadi.

4. Matnni o'qish va nutqni tanib olish

Google's Text-to-Speech va Apple's VoiceOver kabi sun'iy intellekt yordamida matnni o'qish vositalari talabalariga yozilgan tilni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Yozgan matnlarini tinglab, talabalar o'zlari o'qiyotgan bo'lishi mumkin bo'lgan noaniq jumlar yoki grammatika xatolarini aniqlashlari mumkin. Shuningdek, Dragon NaturallySpeaking kabi nutqni tanish vositalari talabalarining yozma nutqini tez hamda samarali ravishda yaratishiga yordam beradi.

Yozma til ko'nikmalarini samarali rivojlantirish uchun Sun'iy Intellekt o'quv jarayoniga tuzilgan va maqsadga yo'naltirilgan tarzda integratsiya qilinishi kerak. Quyida yozma til ko'nikmalarini rivojlantirishda AI-ni qo'llashning bosqichma-bosqich metodologiyasi keltirilgan. Bundan tashqari, sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishdan oldin, talabalarining hozirgi yozish malakalarini baholash zarur. SI asosidagi diagnostika vositalari talabalarining grammatik, lug'at boyligi, tuzilish va uslubdagi zaif tomonlarini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin. O'quvchining kuchli va zaif tomonlarini tushunish orqali sun'iy intellekt vositalari ularning o'quv ehtiyojlariga moslashtirilishi mumkin.

Yuqori sinf o'quvchilarida aniq va o'lchovli yozish maqsadlari bo'lishi kerak. Sun'iy intellekt vositalari bu maqsadlarni belgilashda yordam berishi mumkin, chunki ular vaqt o'tishi bilan talabalarining rivojlanishini kuzatib borishadi. Masalan, talabalar murakkab jumla tuzilmalari yoki lug'atning turlicha ishlatilishini rivojlantirishni maqsad qilishi mumkin. O'quvchilar interaktiv yozish amaliyotlarini sun'iy intellekt vositalarida bajarishlari mumkin, chunki bu vositalar ularga real vaqtda fikr-mulohaza taqdim etadi. Masalan, talabalar qisqa esse yoki maqola yozib, bir vaqtning o'zida takliflar olishi mumkin. Ushbu iteratsion jarayon talabalarni yozishni doimiy ravishda takomillashtirishga yordam beradi.

Sun'iy intellekt o'rta maktab o'quvchilarining yozma til ko'nikmalarini rivojlantirishda katta salohiyatga ega. Shaxsiylashtirilgan, real vaqt rejimida fikr-mulohaza va resurslarning mavjudligi orqali sun'iy intellect texnologiyalari va vositalari talabalarining yozishni samarali hamda ijodiy ravishda yaxshilashiga yordam beradi. Shu bilan birga, bu texnologiyalarni o'qitish jarayoniga to'g'ri integratsiya qilish, aniq maqsadlar belgilash, interaktiv amaliyotlar va AI yordamida mustaqil o'rganish muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Anderson, C. A., & Dron, J. (2022). *Artificial Intelligence in Language Learning: A Comprehensive Guide*. Educational Technology Press.
2. Boulton, A. (2019). The Role of AI in Writing Instruction: Insights from Recent Research. *Journal of Language Education*, 45(2), 78-92.
3. Chen, W., & Li, X. (2020). The Impact of AI Tools on Writing Skills in ESL Students. *Language Learning Technology*, 12(4), 145-160.

4. Leong, C., & Liu, M. (2021). AI-Powered Feedback Systems: Improving Writing Fluency. *International Journal of Education Technology*, 16(1), 35-49.
5. Shavkieva M. S., Daniyurova Y. The Linguistic Analysis of Syntactic Units, Word Combinations and Sentences // *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* – 2023. – T.11. – № 4 – С. 361-363.
6. Shavkieva M. S., Daniyurova Y. The Linguistic Analysis of Translating Syntactic Units and Word Combinations from English into Uzbek // *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* – 2023. – T.11. – № 4 – С. 359-360.
7. Shavqiyeva M. S., Tursunova O. T., Shamsiyeva X. SH. General Characteristics of English Nouns // *BEST JOURNAL OF INNOVATION IN SCIENCE, RESEARCH AN DEVELOPMENT* – 2023. – T.3. – № 6 – С. 524-527.
8. Shavqiyeva M. S., Tursunova O. T., Shamsiyeva X. SH. Gazeta matnlaridagi ingliz va o'zbek tili sintaktik birliklarining lingvistik tahlili// *Xorijiy lingvistika va lingvodidaktika – Зарубежная лингвистика и лингводидактика – Foreign Linguistics and Linguodidactics* – 2023. – T.2. – № 3 – С. 380-386.